

MOEDERS LICHAAM

Joris van Casteren

Moeders lichaam

2019

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Copyright © 2019 Joris van Casteren

Omslagontwerp Moker Ontwerp

Omslagfoto ouderlijke slaapkamer in de woning van Piet van der Molen
aan de Berkenstraat, Oirsbeek, 2018 © Stephan Vanfleteren

Foto auteur Stephan Vanfleteren

Vormgeving binnenwerk Peter Verwey, Heemstede

Druk Bariet Ten Brink, Meppel

ISBN 978 94 031 3860 2

NUR 320

debezigebij.nl

‘Ce que je voulais maintenant c’était maman, c’était lui dire bonsoir, j’étais allé trop loin dans la voie qui menait à la réalisation de ce désir pour pouvoir rebrousser chemin.’

Marcel Proust, *Combray*

Moeder was heel duidelijk geweest, hij mocht het tegen niemand zeggen. Ze lag boven in het echtelijk bed, het was dinsdag 23 juli 2013. Piet was naast haar komen zitten, op de plek waar vader vroeger sliep. ‘Wat moet jij anders, jongen?’

Ze begon over de katten. Op dat moment waren het er negen, die zeer goed voedsel kregen, van exclusieve merken, dat ze kochten bij *Das Futterhaus* in Tüddern, vlak over de grens.

Dan was er de huur, en al die andere kosten. Hoe zou hij dat in zijn eentje kunnen opbrengen? Piet sprak haar niet tegen, dat had hij nooit gedaan. Dus zei hij: ik zeg het tegen niemand, moeder.

Ze voelde zich niet goed, die dinsdag. Maar dat was vanaf de kerst al zo. ‘Ze had steeds meer moeite met ademen,’ zegt Piet. Hij zit op de skaileren bureaustoel van Wehkamp, in de groezelige huiskamer van de woning aan de Berkenstraat, waar alles is gebleven zoals het was. Om de stoel zit nog verpakkingsplastic, zodat de bekleding schoon blijft.

Het is hier schemerig, voor de ramen hangen stoffige luxaflex en vergeelde vitrage, die nooit opengaan. Een van de honderden lp’s uit zijn rockcollectie staat op: *Leftoverture* van Kansas.

Ik zit op mijn vaste stek: de bank aan het raam. Voor ik plaats-

neem legt Piet een beduimelde lap neer, zodat mijn broek niet vies wordt. Vinny, de grijze kat met het doffe oog, gaat vervolgens naast me liggen.

Er is nog een grijze kater: Dewy. Eigenlijk mag Piet helemaal geen katten houden, maar hij heeft beroep aangetekend tegen die bepaling. Dewy is schuw, na een uurtje komt hij meestal pas tevoorschijn. ‘Hé jongen, hallo, dag jongen!’ roept Piet dan. Als een van ons een onverwachte beweging maakt, vliegt het beest weer naar de gang.

Begin januari waren ze naar dokter Mulder in Merkelbeek gegaan. Geen prettige man, maar dat is geen enkele arts volgens Piet. ‘Ze zijn kil en afstandelijk, net als de medische wetenschap zelf.’

Bij hun vorige huisarts, dokter Klaassen, waren ze boos weggegaan. Omdat hij de cholesterolwaarden van vader, die in 1997 is overleden, niet vaak genoeg had willen controleren.

Dokter Mulder had moeder, een klein vrouwtje, beklopt en beluisterd. Volgens hem had ze kalk op de hartkleppen, een typische seniorenkwaal: moeder was die herfst 91 geworden. Dokter Mulder schreef haar meidoorncapsules voor, waar een hartversterkende werking van uit zou gaan. Ze hoefde zich volgens hem geen zorgen te maken. ‘U kunt hier prima oud mee worden, zei dokter Mulder nog.’

De meidoorncapsules haalden niets uit. Moeder had geen zin om weer naar dokter Mulder te gaan, die ze ‘witte keeskop’ noemde. Ze wilde naar Jack Helmes, een alternatief genezer in Brunssum, die haar eerder een middeltje tegen reuma had gegeven.

‘Ik kan dit wel oplossen,’ zei Helmes, nadat hij een vorm van acupunctuur op moeder had toegepast. Met magnesiumta-

bletten en homeopathische druppels, die Piet meteen aanschafte bij de apotheek in Treebeek, zou ademen makkelijker gaan. Na een paar weken was haar situatie niet verbeterd maar verslechterd: moeder hoestte nu ook. Ze sliep steeds slechter, haar onderbenen werden dik.

In april reed Piet haar voor de laatste keer naar Schinveld, waar het weitje ligt dat ze vanaf 1987 pachtten, toen moeder Mona kocht, een merrie op leeftijd die anders naar het slachthuis was gegaan.

Elke dag ging ze ernaartoe met Piets vader, Herman van der Molen. Die was haast net zo klein als zijn vrouw, krap één meter zestig. In het dorp werden ze Hans en Grietje genoemd.

Als het koud was zaten ze bij een petroleumkacheltje in het schuurtje, pal onder de steeds drukkere aanvliegroute van de AWACS, de NAVO-verkenningsvliegtuigen die bij het landen en opstijgen van vliegbasis Geilenkirchen een helse herrie produceren. 'Een grote schande dat dat zomaar mag,' zegt Piet, die erg gekant is tegen alles wat met oorlog en geweld heeft te maken.

Paard Mona was een paar maanden na vader van ouderdom bezweten. 'Dat was opnieuw een hele zware klap voor haar,' zegt Piet, die de rol van vader op zich had genomen. Moeder, altijd zuiver katholiek, werd heel erg kwaad op God: ze zou nooit meer naar de kerk gaan.

De wei hielden ze aan, omdat daar intussen ook een stuk of vijftientig katten zaten, waar moeder mee sprak zoals Franciscus van Assisi met vogels. Het was begonnen met één zwervkat, al vlug kwamen er meer.

'Alsof ze onderling vertelden dat ze bij ons gratis eten konden krijgen,' zegt Piet, die moeder elke dag naar de wei moest

brengen. ‘Ze wilde dat ik net als vader de hele dag bij haar bleef.’ Een tijdlang deed hij dat. ‘Tot ik er genoeg van had, toen ben ik haar alleen nog maar gaan brengen en gaan halen.’

Het merendeel van de katten was na klachten van een wandelaar door de Dierenbescherming in beslag genomen, tot moeders grote verdriet. De overgebleven exemplaren had Piet, toen hij vond dat moeder niet langer alleen in de wei kon zijn, meegenomen naar huis, waar reeds een aantal poezen woonden.

Omdat de meeste katten uit Schinveld erg wild waren, de huispoezen werden bij de kennismaking zowat vermoord, bouwde Piet een paar hokken in de achtertuin. Tot ergernis van de burens, die in het verleden al veelvuldig met de vergaande dierenliefhebberij van de familie Van der Molen waren geconfronteerd.

Kort na het bezoek aan de wei ging tante Ria uit Heerlerheide dood. Ze was 99 geworden, de laatste van moeders drie zussen. Tante Ria was de enige die nog weleens langskwam in het huis aan de Berkenstraat, al was dat hooguit drie of vier keer per jaar, en vaak met tegenzin. ‘Ze vond het hier rommelig en niet schoon genoeg,’ zegt Piet.

Het overlijden van haar zus greep moeder niet erg aan; omdat ze zich zwak voelde was Piet alleen naar de begrafenis gegaan. Met de dood van poes Spinnetje, omstreeks diezelfde tijd, had ze veel meer moeite.

Zoals vaker bij het overlijden van een kat, had Piet dagenlang op haar moeten inpraten voor ze het kadaver wilde afgeven. Als hij daar te vroeg over begon kon moeder hysterisch reageren.

Spinnetje ging naar de kelder, net als haar voorgangers. In een met hobbytape omwonden schoenendoos, waar moeder een crucifix en zelfgevlochten bloemenkransjes op legde. De kelder veranderde in de loop der jaren in een kattenmausoleum.

Op een dinsdag in oktober 2016 ben ik voor het eerst in Oirsbeek, een dorp in Zuid-Limburg waar zes heuvels omheen liggen die bergen worden genoemd, al zijn ze amper honderd meter hoog.

Er ontspringt een riviertje dat ondergronds zijn weg zoekt en pas verderop, bij het gehucht Wolfhagen, tevoorschijn komt, en vanaf daar, vanwege de roestbruine kleur van het water, De Kakkert wordt genoemd.

Oesjibik, zoals het op z'n Limburgs heet, is zo'n dorp waar nooit iets gebeurt en dan ineens van alles. Zoals in 2004, toen in het clubhuis van de Hells Angels op de Beukenberg, waar het volgens omwonenden altijd rustig was, drie mannen werden vermoord en in stukken gesneden.

Het clubhuis moest dicht, wat in Oirsbeek als een overdreven maatregel werd beschouwd. De voorzitter van voetbalvereniging Aangenaam Door Vriendschap En Oefening (ADVEO) zei in een krant dat 'de gespierde mannen op de berg', die flink doneerden als de club bij hen kwam collecteren, best hadden mogen blijven. 'Nu ze weg zijn is het inboeten aan inkomsten.'

Na het bloedbad kreeg het pand een nieuwe gevel, tegenwoordig is Big & Chic er gevestigd, een kledingwinkel 'voor vrouwen met een maatje meer', lees ik op een bordje aan de deur. 'Mode van formaat,' is de slagzin die Big & Chic hanteert.

De Beukenberg was eerst een groeve, waardoor hij kromp, en toen een stortplaats, waardoor hij weer groeide. Van Big & Chic loop ik over een kiezelpad verder omhoog. Op het hoogste punt, honderdvijftien meter boven NAP, zijn de flats van Brunssum en Heerlen zichtbaar, met stukjes Duitsland erachter.

In de richting van Sittard zie ik de walmende complexen van Chemelot, met oranje vlammetjes, trillend op de fakkelpijpen. Daarachter stroomt de Maas, glinsterend in het laatste beetje zon.

Vanuit België komt regen aanzetten, sombere wolken schuiven deze kant op, het uitzicht vervaagt. Voor het losbarst loop ik door een bos van groene berken en sleedoornhagen terug naar het dorp.

In juli was het plotseling erg heet. Moeder kwam nog eenmaal buiten, in de tweede week van die maand. Piet hielp haar in de oude BMW en reed naar het Windrakerbosje. Daar wandelde ze vroeger vaak met vader, toen ze pas waren getrouwd.

De bruiloft had in het voorjaar van 1950 plaatsgevonden, in de parochiekerk van Maria Onbevleete Ontvangenis in Terwinselen, waar moeder was opgegroeid. Bijna drie jaar later, op 17 februari 1953, was Petrus Antonius Lodevicus Gerardus (roepnaam Piet) geboren, hun enige kind.

Bij het Windrakerbosje kreeg Piet moeder met veel moeite uit de auto. 'Erin ging nog wel, eruit was erg lastig,' verklaart hij. Toen ze eenmaal stond klampte ze zich aan hem vast.

In een halve omhelzing schuifelden ze een eindje voort, gadeslagen door enkele mannen van de groenvoorziening, die Piet beleefd had gegroet. Na tien minuten was moeder uitgeput en vond ze het wel mooi geweest.

Op de dinsdag dat Piet haar zijn woord gaf at moeder nog: aardappels met zachtgekookte groente. Vlees nam ze op aandringen van Piet, een veganist, al jaren niet meer. Het eten bracht hij haar op bed, ze kon de trap niet meer op of af. Moeder had de aardappels en de groente meteen weer uitgespuugd, net als de dag ervoor.

Drinken deed ze wel: lauwe thee die Piet serverde in een

kinderbeker met een tuitje, speciaal voor haar gekocht bij Kruidvat in Geleen. Ze nam kleine hapjes van een mariakaakje, uit het pak dat hij net als de kinderbeker op het nachtkastje heeft laten staan.

Piet schrok toen moeder ineens over de dood was begonnen, nooit eerder had ze daar iets over gezegd. 'Moeder vond de dood verschrikkelijk, die accepteerde ze helemaal niet.' Ze was er veel te voorbarig mee, meende hij. 'Ik dacht dat ze er snel weer bovenop zou komen, moeder was altijd in goede gezondheid geweest.'

Woensdag spuugde ze haar eten opnieuw uit. Ze kwam niet meer uit bed, haar behoefte deed ze in een po, die Piet haar aanreikte. Toen hij met de po naar de badkamer liep zag hij dat er bloed bij zat. Hij trok haar schoon ondergoed aan, iets wat ze tot voor kort altijd zelf had gedaan. Vanwege de hitte liet hij haar nachthemd uit.

Donderdag bleef ze ook in bed, eenmaal spuwde ze bloed. Ze at niets maar dronk nog wel wat thee. Vrijdagochtend gaf ze hevig over. 'Het was een gitzwarte substantie.' Ze probeerde iets te zeggen, Piet kon haar niet verstaan.

Hij piekerde er niet over om een arts te bellen. 'Dat wilde ze helemaal niet.' Moeder verachtte het hospitaal, waar ze haar dan naartoe zouden brengen. Tante Ria had er vaak genoeg gelegen, volgepropt met giftige medicijnen.

In de loop van vrijdagochtend wist moeder op een of andere manier de stoel aan het raam te bereiken, waar ze 's nachts vaak zat als ze niet kon slapen, om naar het deinen van de metershoge conifeer in de verwilderde voortuin te kijken. Kachelmuus, een kater die zo heette omdat hij veel bij de verwarming zat, was op haar verschrompelde schoot gesprongen.

Om twee uur zag Piet dat moeder in slaap was gevallen. Van de stoel tilde hij haar naar het bed en trok een dunne deken over haar heen. Hij haalde het kunstgebit uit haar mond en legde het op het nachtkastje, naast de mariakaakjes.

Elk halfuur ging hij bij haar kijken. ‘Ze sliep vredig, minder onrustig dan ’s nachts.’ Om kwart over zeven was hij op zijn kamer met de *bullworker* in de weer: een buigbare staaf waar je de biceps mee traint. Om zijn tengere postuur in conditie te houden gebruikt hij dat hulpstuk elke dag een kwartier.

Rond halfacht, Piet gutste van het zweet, hoorde hij moeder een vreemd geluid maken. Hij wierp de *bullworker* van zich af en rende naar de echtelijke slaapkamer, aan de voorzijde van de woning.

Moeder ademde niet meer, Piet zag het meteen. Hij zakte op zijn knieën en greep haar vast. ‘Het was het pijnlijkste moment van mijn leven,’ zegt hij in de huiskamer op zeer droeve toon. ‘De dood van vader was erg, het sterven van moeder was alles.’ Bijna zestig jaar, rekent hij voor, was ze de enige vrouw in zijn leven geweest.

Aan de voet van de Beukenberg ligt de Lourdesgrot, een uit Amergelsteen opgetrokken heiligdom, in 1946 gebouwd door vrome dorpelingen, die meenden dat het aan Maria te danken was dat Oirsbeek ongeschonden de oorlog was doorgekomen.

Het regent pijpenstelen als ik het bos van groene berken en sleedoornhagen uit kom en het merkwaardige bouwsel passeer. Om niet kletsnat aan te komen in de Berkenstraat schuil ik in de Schepenbank, een oude hoeve tegenover de Sint-Lambertuskerk, waar nog Bokkenrijders terecht zouden hebben gestaan. Tegenwoordig fungeert het als dorps huis.

Binnen zit een gezelschap senioren aan een lange houten tafel, in afwachting van de warme middagmaaltijd, die zeven euro vijftig kost. ‘Je kunt ook voor dertig euro een vijfrittenkaart kopen,’ legt een van hen mij uit.

Niemand lijkt verbaasd over mijn onverwachte komst, een mevrouw van de Schepenbank vertelt dat er na de middagmaaltijd ‘formulierenspreekuur’ is. ‘Voor mensen die een bepaald document niet snappen.’

De regio waar Oirsbeek in ligt – Westelijke Mijnstreek – is een zogeheten krimpgebied, vervolgt ze. Talloze voorzieningen zijn wegbezuinigd. ‘Daarom moeten we zelf van alles verzinnen.’

Behalve formulierenspreekuur hebben ze bijvoorbeeld ook ‘repair café’ bedacht, waar mensen uit Oirsbeek hun kapotte apparaten kunnen langsbrengen; een team van gepensioneer-

de vaklieden probeert die dan op te lappen. ‘Het is gratis maar wel geheel op eigen risico.’

De maaltijd bestaat uit romige champignonsoep, gevolgd door gekookte aardappelen, savooiekool en worst met dikke jus. Als dessert is er vanillepudding met stukjes appel.

De 78-jarige Theo Tummers wil wel met mij praten. Hij stelt dat het na de ophef met de Hells Angels net weer een beetje rustig was in het dorp. ‘En ineens krijg je als gemeenschap weer zoiets over je heen.’

Zijn vrouw, Sylvia Tummers-Tummers (76), wil ook wat zeggen, als haar man heeft uitgelegd dat ze bij hun trouwen al dezelfde achternaam hadden: ‘Terwijl we naar het schijnt geen familie van elkaar zijn.’

Sylvia Tummers-Tummers vindt ook dat het dorp er dankzij Piet weer lelijk op staat. Van haar mag hij de gevangenis in, zijn huis kan het beste worden afgebroken. ‘Want welk fatsoenlijk mens wil daar nog wonen?’

De 96-jarige Jo Bakker zegt dat Piet nooit heeft willen deugen, terwijl vader altijd een keiharde werker was. ‘Hij pakte nooit iets aan, met die lange haren van ’m.’ Instemmend gemompel.

Bakker heeft van zijn kleinzoon gehoord dat Piet namens een dubieuze stichting langs de deuren gaat, ‘met kaarten en andere rotzooi’. Niet in Oirsbeek. ‘Dat zou hij niet durven.’ Piet reist ervoor naar omliggende dorpen. Hij zou zijn gezien in Grevenbicht, waar ze nog aan ganstrekken doen.

Van een oud-docente van de Utrechtse journalistenschool, die in Oirsbeek is opgegroeid, hoorde ik wat Piet met zijn moeder had gedaan. Het hele geval was mij ontgaan, toen het uitkwam was ik in de woestijn van Utah, voor een boek waar ik toen aan werkte.

Ik sprak de oud-docente, ze is ongeveer van Piets leeftijd, in de zomer van 2015. ‘Ik herinner me hem als een hele stille, teruggetrokken jongen,’ zei ze. Piets ouders, die op zondag gearmd naar de kerk liepen, kon ze nog voor zich zien.

Het gegeven intrigeerde me, omdat het zo sterk aan *Psycho* (1959) deed denken, de horrorklassieker van Alfred Hitchcock, gebaseerd op het boek van Robert Bloch. De betreffende Piet leek mij een levensechte Norman Bates.

Van de Schepenbank loop ik naar de Berkenstraat, de regen is bijna gestopt. Ik sla rechts af bij de Jumbo, de Lindelaan in. Dan is het de tweede links, tussen de Wilgenstraat en de Kastanjestraat in.

De woningen in de Berkenstraat zijn identiek, van het type twee-onder-een-kap. Tien van die kappen tel ik, vijf aan elke kant. Tuinen met grind, tuinen met getrimde heggetjes. Blinkende ramen, keramiek in de vensterbanken. Niemand wil hier anders zijn dan anderen.

Op één huis na, ik zie het meteen. Een verwilderde tuin, de stronk van een omgezaagde boom. Op de oprit staat de oude BMW. Over het verzakte tegelpad loop ik naar de voordeur.

Ik lees het briefje dat hij achter het glas in de voordeur op een stuk cellofaan heeft geplakt: ‘Hier geldt art. 461 Wetboek van Strafrecht. Heb je geen afspraak? Ben je niet welkom!’

Ik heb geen afspraak, toch waag ik het erop. De bel doet het niet, dus klop ik aan. Gestommel in de woning, het cellofaan beweegt, de deur gaat een stukje open.

Een waskleurig, haast doorschijnend gezicht staart mij aan. Kalende schedel, lang sluik haar aan de slapen. Borstelige snor, harige neusgaten, een vergeeld, onregelmatig gebit. Op zijn magere, langgerekte hand, die klam aanvoelt, liggen hobbelige aderen.

Na ongeveer een uur, al die tijd zat Piet bij moeder op bed, pakte hij een washandje uit de badkamer en waste haar. Daarna deed hij haar schoon ondergoed aan en borstelde zorgvuldig het dunne grijze haar. Vervolgens ging hij naar beneden. ‘Ik ben toen in haar stoel gaan zitten, dat weet ik nog goed.’

Moeders stoel staat er nog steeds: een gepolitoerd eikenhouten gevaarte met donkergroene, enigszins versleten kussens, naast een op kwart over drie stilgevallen klok met verbleekt wijzerblad waar *tempus fugit* op staat. Links van die klok een identieke stoel, waar vader altijd in zat. Piet lag meestal op de bank aan het raam, die mijn vaste plaats is geworden.

Een hele poos zat hij in moeders stoel. ‘Er gingen allerlei gedachten door mij heen, welke gedachten weet ik niet meer precies.’ Daarna stond hij op, strompelde naar de skaileren stoel aan het bureau van fineer, met de twee logge, verouderde pc’s. Om op internet – dat ze nog maar een paar jaar hadden, nog altijd komt de verbinding zeer traag via de telefoonlijn tot stand – op te zoeken hoe je een overleden lichaam verzorgt.

Hij vloog naar boven toen hij op uitvaart.nl las dat een eventueel kunstgebit direct moet worden terugggeplaatst, in verband met intredende verstijving. ‘Gelukkig lukte het, moeder gaf op dat moment nog best goed mee.’

Weer beneden haalde hij een schrift tevoorschijn. ‘Vrijdag 26 juli 2013,’ noteerde Piet met bevende hand. ‘Moeder wilde niet

dat ik de dokter belde, dat zei ze dinsdag tegen mij. Moeder wilde zeker niet naar het ziekenhuis, dat had ze al eerder laten weten. Moeder had een laatste wens: zeg tegen niemand dat ik dood ben.’

Eronder schreef hij wat ze die dinsdag had gezegd: ‘Wat moet jij anders, jongen? Alle poesjes naar het asiel. Jij het huis uit. En je kunt alles niet meer betalen.’

Vervolgens ging het over de inkomsten. Maandelijks kwam er ongeveer tweeduizend euro binnen. Zijn bijstandsuitkering, die hij altijd heeft gehad omdat hij nooit heeft willen werken, plus moeders weduwepensioen, haar AOW en de zorgtoeslagen. ‘Daar konden wij net van rondkomen,’ schreef hij in het schrift.

Die nacht bleef moeder in het bed liggen, onder de dunne deken, in haar ondergoed. Piet weet niet meer wat hij die avond verder nog heeft gedaan. ‘Zeker geen muziek gedraaid, dat kon ik echt niet meer.’ Bijtjids is hij gaan slapen. ‘Gewoon op mijn kamer, in mijn eigen bed.’

De volgende ochtend was het opnieuw erg warm, het zou die dag nog veel warmer worden. Toen hij ging kijken zag hij dat moeder groter was geworden. ‘Ze begon enorm op te zetten, het was een akelig gezicht.’ Moeder lekte, in het hoeslaken zat een donkere vlek. Haar benen kleurden zwart, het rook sterk in de kamer.

Piet haalde een rol hobbytape van beneden en plakte de slaapkamerdeur dicht. ‘Zodat er geen vliegen zouden komen, en om te zorgen dat de katten er niet in konden.’ Kachelmuis en Grieske miauwden het meest, die sprongen ook voortdurend naar de klink.

Op de pc zocht hij iets op over lijkontbinding. ‘Ik had geen

flauw idee hoe dat proces in zijn werk ging.’ Hij las ergens dat het bederf van binnenuit plaatsvindt. ‘Maar hoe dat dan precies verderging bleef onduidelijk.’

Zaterdag zat hij opnieuw in moeders stoel, en huilde. In het schrift schreef hij: ‘Moeder wilde honderd worden. Daar hadden we het vaak over. Het heeft niet zo mogen zijn. Nu zit ik hier met negen katten die ik met een bijstandsuitkering natuurlijk niet kan betalen.’

En: ‘Ik kan geen afscheid nemen. Niet van moeder. Niet van de katten. En niet van dit huis waar ik sinds 1959 met mijn ouders woon.’

Omdat hij niet de hoofdhuurder was – dat was moeder – vreesde hij dat woningcorporatie zowonen hem het huis uit zou zetten. Hij zou aan de bedelstaf kunnen raken, schreef hij. Of in een flatje met onbekende burens terecht kunnen komen: ‘Een schrikbeeld dat ik weiger te aanvaarden.’

Het stilhouden van moeders dood was noodzaak, noteerde hij. ‘Alleen heb ik geen flauw idee hoelang ik de waarheid van het overlijden onopgemerkt kan houden.’

Piet vindt het niet raar dat ik plotseling bij hem aan de deur sta. Hij knikt vriendelijk als ik zijn hand met de hobbelige aderen schudt. De voordeur met het cellofaan en het art. 461 Wetboek van Strafrecht-briefje gaat verder open.

Hij draagt een beige pantalon en een witte trui met rits in de hals, huispantoffels aan zijn voeten. Moeders vest, haar mantel, het regenkapje en de sjaal hangen aan de kapstok.

Ik zie moeders schoenen staan, en een rollator. 'More Than A Feeling' van Boston staat op. 'I closed my eyes and I slipped away,' zingt Brad Delp, die in 2007 zelfmoord pleegde door zich met twee walmende houtskoolovens op te sluiten in de badkamer.

In de huiskamer zegt Piet, als ik mijn plannen voorzichtig heb ontvouwd, dat hij zelf een boek had willen schrijven, want in het dorp wordt van alles over hem beweerd dat hij graag zou weerleggen. Eigenlijk komt het dus goed uit dat ik gekomen ben.

Hij spreekt met een licht Limburgs accent, plat *Oesjbiks* is het zeker niet. Om dat te kunnen spreken moet je deel uitmaken van de gemeenschap. En dat was nu juist wat ze bij hem thuis steeds minder deden, verder en verder dreven ze van de gemeenschap vandaan.

We spreken af dat ik hem zo vaak kan bezoeken als ik wil. Ik mag alles vragen, hij zal overal antwoord op geven. Om het

levensverhaal van moeder, vader en hem compleet te krijgen kan ik gerust ook met anderen praten.

Piet noemt meteen wat namen op van jongens uit de buurt, met wie hij vroeger speelde: Sjra Backes, Edmond Beugels, Henk Koetje, Paul Hensen, Piet Jacobs en nog een Piet, die niet wil dat ik zijn achternaam vermeld.

De voormalige buurmeisjes Monique Bremen en Maria Stelvemans zou ik ook kunnen benaderen, net als meneer Van Walta, die al bijna zestig jaar naast hen woont. Met Leo Ramakers, een bekende uit het casino, moet ik zeker ook gaan praten.

Ik zou bij An en Lei Scheenen kunnen langsgaan, een echtpaar uit Meijel met wie vader en moeder bevriend waren. Leon en Suzannah Meessen kan ik ook bezoeken, ze wonen in de Wilgenstraat en vereren de Maagd Maria.

We kunnen een keer de zolder op gaan, daar ligt nog van alles. Officiële documenten en allerlei correspondentie, zoals de brieven die vader vlak na de oorlog aan moeder schreef. En brieven van Piet zelf, die hij tijdens zijn dienstdtijd aan zijn ouders stuurde.

Zondag hing er een verschrikkelijke stank in de woning, veel zenger dan de penetrante geur die de katten op zomerse dagen verspreidden. Piet was bang dat buurman Van Walta alarm zou slaan. ‘Dan staan binnen de kortst mogelijk tijd de autoriteiten hier op de stoep,’ schreef hij die avond in het schrift.

Piet maakte de hobbytape los om moeder te bekijken. ‘Wat ik zag heeft me met afschuw vervuld,’ vertelt hij met trillende stem. Moeders hoofd leek wel drie keer zo groot, onder de huid was ‘zwart water’ te zien. ‘Ik dacht: je moet iets doen, Piet. Straks spat moeder uit elkaar.’

In het kleine kamertje, aan de voorzijde, naast de echtelijke slaapkamer, stond een sleetse kledingkast. ‘Het was een kast waar ik niet zoveel mee had, vader had hem ooit van iemand gekregen.’

De kast, anderhalve meter hoog en zestig centimeter diep, bestond uit drie delen. Er lagen oude kleren en handdoeken in, die hij in vuilniszakken proppte en naar de zolder bracht. De achterkant van de kast was van triplex, met de onderkant viel ook niet veel te beginnen. ‘Eigenlijk waren alleen de zijpanelen en de drie deurdelen bruikbaar.’

Het kamertje stond vol met oude troep, waaronder twee computers uit de vorige eeuw. Die waren van neef Toine geweest, de jong overleden zoon van tante Ria, met wie Piet vroeger muziek maakte en die hij als zijn enige vriend had beschouwd.